בס"ד

אורות השבת

בטאון הרבנות והמועצה הדתית באר-שבע
וממלכת התורה בעיר האבות שע"י רשת מוסדות "קול יהודה"

גליון מס' 792

עורך
הרב עוזיאל אדרי

פרשת השבוע
וישב

אחראי מערכת
הרב אברהם טריקי

דבר העורך

זמן ההדלקה - עת רצון

כתב **ה'ברכה משולשת'** היוונים רצו לגרום לסילוק השכינה ולכן פרצו דווקא **"י"ג פרצות"** בבית המקדש, וכשנצחו החשמונאים גדרו את הפרצות ותיקנו כנגדן **"י"ג השתחוויות"**, מפני שהשכינה שורה בעולם ע"י **"י"ג מידות הרחמים"**, ובכל **השתחוויה** במקדש המשיכו והחזירו לעולם מידה אחת מן "י"ג מידות הרחמים" שסילקו היוונים, וכתב **האריז"ל** ש**בברכת ההדלקה** גם יש **"י"ג תיבות"**, מפני שבזמן שאין בית המקדש קיים בזמן הגלות כשאין "י"ג השתחוויות", השראת השכינה בעולם היא ע"י **"י"ג תיבות"** של **ברכת נר חנוכה**, וההדלקה היא **עת רצון גדול ונורא מאד** זמן שפועל ישועות בקרב הארץ, שיורד לעולם שפע רב ואור גדול מעולם עליון ונשגב לכל השנה כולה.

בברכת שבת שלום ומבורך

הרב **עוזיאל אדרי**
רב המרכז הרפואי "סורוקה"
וק"ק 'שבטי ישראל' שכונה יא' באר שבע

לוח זמנים שבועי

לוח הזמנים מדויק לבאר-שבע	יום א' נר' נסלו ערב חנוכה 2.12.16	יום ב' נר' נסלו נ' א' חנוכה 3.12.16	יום ג' נר' נסלו נ' ב' חנוכה 4.12.16	יום ד' נר' נסלו נ' ג' חנוכה 5.12.16	יום ה' נר' נסלו נ' ד' חנוכה 6.12.16	יום ו' ט"ו טבת ט"ו חנוכה 7.12.16	שבת קודש שבת ר"ח ר' ד' חנוכה 8.12.16
עלות השחר	5:17	5:18	5:19	5:19	5:20	5:21	5:22
זמן טלית ותפילין	5:23	5:24	5:25	5:25	5:26	5:27	5:28
זריחה - הנץ החמה	6:26	6:27	6:28	6:28	6:29	6:30	6:31
סו"ז ק"ש לדעת מג"א	8:23	8:24	8:25	8:25	8:26	8:26	8:27
סו"ז ק"ש להנץ חנ"א	8:54	8:55	8:55	8:56	8:57	8:57	8:58
חצות יום ולילה	11:30	11:31	11:31	11:32	11:32	11:33	11:33
מנחה גדולה	12:01	12:01	12:01	12:02	12:02	12:03	12:03
שלג המנחה	15:48	15:48	15:48	15:48	15:49	15:49	15:49
שקיעה	16:40	16:40	16:40	16:40	16:40	16:40	16:41
צאת הכוכבים	16:53	16:53	16:53	16:53	16:53	16:53	16:53

"שבת מברכין"
המולד ליל שבת קודש, שעה 22:29, ו-13 חלקים
ראש חודש טבת ביום שבת קודש וביום ראשון הבעל"ט.

זמני הדלקת הנרות

פרשת השבוע:	**וישב**
הפטרה:	**כה אמר**
כניסת השבת:	**16:20**
יציאת השבת:	**17:11**
רבינו תם:	**17:44**

דבר רב העיר שליט"א

המלבין פני חבירו ברבים

הֵיא מוּצָאת וְהִיא שְׁלֻחָה אֶל חֲמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶּה לּוֹ אָנֹכִי הָרָה. (בראשית לח, כה)
והיא שלחה אל חמיה: לא רצתה להלבין פניו ולומר ממך אני מעוברת...
מכאן אמרו, נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים. (רש"י)

הנה מקור דברי רש"י הללו, הוא בגמ' (כתובות סז ב וב"מ נט, א וסוסה נ, ב): 'אמר רבי שמעון בר יוחאי נוח לו לאדם שימסור עצמו לתוך כבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים, מנא לן מתמר דכתיב היא מוצאת'. וכבר דקדקו המפרשים במ"ש 'נוח לו' ולא קאמר 'חייב אדם', משמע דמלבד החיוב גם טוב ונוח לו לאדם ליהרג ואל ילבין פני חבירו ברבים, והדברים יובנו הדק היטב בס"ד בחתימת מאמר זה.

ודע שאין כאן רק מעלה יתירה של זהירות בכבוד חבירו, אלא יש כאן הוראת דין ממש. שכן חזינן בכתובות (שם) דמר עוקבא עבד עובדא בעצמו עפ"י הוראה זו, וזת"ד המעשה שם: למר עוקבא היה שכן עני בשכונתו, והיה רגיל בכל יום לשים בצינעא על מפתן ביתו ארבעה זוזים, ורצה העני לראות מיהו זה המסיב עמו בכל יום. יום אחד הלך מר עוקבא עם אשתו לבית העני כדרכו, הרגיש בהם העני והחל לרדוף אחריהם כדי לראותם, ברחו שניהם ונכנסו לתוך תנור חם. נחרכו רגליו של מר עוקבא, אמרה לו אשתו שים רגליך על רגלי ולא תכוה, חלשה דעתו. אמרה לו אשתו אל תיפול ברוחך מפני שאני מצויה בבית ומהנה את העניים באוכל מוכן, ואולם אתה נותן להם מעות וצריכים הם לטרוח עד שנהנים מהם. ובגמ' שם הקשו – 'ומאי כולי האי', ופי' רש"י למה להם לברוח ולהיכנס לתנור ותירצו – שלמדו כן מהוראת רשב"י דאמר נוח לו לאדם שיפול וכו', עכת"ד הגמ'.

ובן יש להוכיח מדברי הגמ' (ב"מ נח, ב): 'כל המלבין פני חבירו ברבים, כאילו שופך דמים. אמר ליה שפיר קא אמרת, דחזינא ליה דאזל סומקא ואתי חיורא' (מסמיק האח"כ מחויר), ועיין תוס' שם. וזה מפורש יותר בדברי רבינו יונה (שערי תשובה שער ג, קלט), וז"ל: 'ואבק הרציחה הלבנת פנים, כי פניו יחווירו ונס מראה האודם שלו, ודומה לרציחה. ולכן אמרו חז"ל לעולם יפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חבירו ברבים, ולא אמרו כן בשאר עבירות חמורות, אלא שדימו אבק הרציחה אל הרציחה עצמה, וכבר אמרו יהרג ואל ירצח. ולמדו זאת מתמר, שנאמר היא מוצאת – שאף על פי שהוציאוה להישרף לא גילתה שמיהודה היא הרה, כדי שלא להלבין פניו ברבים', עכ"ל.

ואכן מצאנו לכמה פוסקים שדנו בזה הלכה למעשה, והעלו שדין המלבין פני חבירו ברבים הוא כדין רציחה ממש לענין חיוב יהרג ואל יעבור. דהנה יעויין בשו"ת בנין ציון (ח"א סימן קעב) שדן אודות אדם אחד אשר יכול להציל עצמו ממיתה, באם יסגיר את חבירו ובכך יגרום להלבנת פניו ברבים. ומסיק, שעליו למסור עצמו למיתה, ובלבד שלא ילבין פני חבירו ברבים, מדין יהרג ואל יעבור, עי"ש. וכן יעויין בשו"ת מהרלב"ח (סימן קיז), מ"ש לדון בזה אודות כהן שהלבין פני חבירו ברבים, האם נאסר בזה לעלות לדוכן כדין רוצח, עי"ש.

אלא שעל פי זה צריך ביאור, מדוע אם כן לא מצאנו בשום מקום בש"ס דין של יהרג ואל יעבור לגבי מלבין פני חבירו ברבים כדוגמת מה שמצינו לגבי ג' עבירות חמורות – גילוי עריות, שפיכות דמים ועבודה זרה. ואכן הרואה יראה בתוס' (סוסה שם) שהרגישו בקושיא זו, ותירצו בזה הלשון: 'ונראה האי דלא חשיב להו בהדי ג' עבירות שאין עומדים בפני פקוח נפש – עבודת כוכבים וגילוי עריות ושפיכות דמים, משום דעבירת הלבנת פנים אינה מפורשת בתורה ולא נקט אלא עבירות המפורשות', עכ"ל. ומכלל דבריהם משמע, דאמנם גם בעבירה של הלבנת פנים נוהג הדין של יהרג ואל יעבור, אלא דלא תני להו משום דתני רק עבירות המפורשות בתורה.

וגדולה מזו מצאנו בפני יהושע (ב"מ שם) שתירץ קושיא זו, וזת"ד: דעבירה זו של הלבנת פנים, פשוט שנוהג בה דין יהרג ואל יעבור, שהרי נאמר בה 'אין לו חלק לעולם הבא' ולכן ודאי שיש לו לאדם להעדיף את עולם הבא על פני חייו בעולם הזה. ודוקא בשלושת העבירות הללו הוצרכו לחדש דין יהרג ואל יעבור, מפני שלא נאמר בהם אין לו חלק לעולם הבא, עכת"ד. הרי לפנינו מפורש שהוראה זו של רשב"י היא בגדר 'דין' ממש, ולא עוד אלא שלדברי הפנ"י דין זה חמור יותר משלוש עבירות חמורות שבתורה.

ואכן המקום אתי להביא מעשה נורא ואיום, שיש בו כדי ללמדנו מהו דין 'המלבין פני חבירו', יותר ממאה תוכחות מוסר. מעשה בגאון רבי דוד בכר זצ"ל, אשר עוצם גדלותו בתורה הרקיעה

המשך דבר רב העיר במדור "אורות הכשרות"

אורות הפרשה

מאירים את העולם

צריך להבין מה ראו חכמים לעשות זכר לנס פך השמן בהדלקת נרות בהלל והודאה, ולא על הניצחון במלחמה שלכאורה היה עיקר הנס בניסים ונפלאות גדולים ככתוב ביוסיפון, וכמו שאנו מזכירים בתפילה רבים ביד מעטים וכו', מבאר **ה'בן לאשרי'** שהדגש הוא בדווקא על אור המנורה שבמקדש שהיה בה ז' נרות, מכיון שראש חודש טבת חל בתוך חג החנוכה, וכידוע בכל חודש שולט בעולם צירוף אחר של שם הוי"ה הקדוש, ובחודש טבת שולט צירוף שם הוי"ה היוצא מפסוק 'לה' אתי ונרוממה שמו', ושם הוי"ה זה הוא כמניין **"ל"ו"**, ועם תיבת **"טבת"** בגימטריה **"זמת"** שזה ראשי תיבות **"ז' מ'נורה ת'דליק"**, וגם ראשי תיבות **"ת'איר מ'חושך ז'ה"**.

בחנוכה יורד אור עליון ונשגב

מדוע עשו חכמים זכר לנס פך השמן בהדלקת נרות ולא על הניצחון במלחמה, מבאר **ה'ברכה משולשת'** עפ"י מש"כ **האריז"ל** בשם **הזוהר הקדוש** שימי חודש טבת הם היותר נמוכים וחשוכים רוחנית מכל השנה כולה, כיוון שהם עלו בגורלו של עשו הרשע, ועל כן נתחכמו רז"ל לעשות בדווקא זכר לנס פך השמן, כדי להאיר את העולם בחודש טבת החשוך, ולכן מקום הדלקת נרות חנוכה הוא ברשות הרבים וכן זמן ההדלקה הוא דווקא משחשיכה **כי בחנוכה יורד אור עליון ונשגב** להאיר את המקומות הכי נמוכים וחשוכים של הסיטרא אחרא שנקראת רשות הרבים עלמא דפירודא, וכן עד שתכלה רגל מן השוק רגלא דתרמודאי שנרות חנוכה מאירים אפילו לאנשים שהם מבחינה רוחנית בחוץ בשוק ותרמודאי זה כאלה שהתדרדרו להיות שודדי דרכים שפלים גם להם נר חנוכה מאיר לעלותם לקדושה, ורמז לזה "נר חנוכה משמאל", שנרות חנוכה מבטלים את השמאל את הסיטרא דשמאלא.

י"ג פרצות, י"ג פתחים, י"ג השתחוויות

איתא במסכת מידות בבית המקדש הייתה מחיצה של עצים דקים המורכבים זה על זה הנקראת סורג גבוה י' טפחים, שהיה מקיף את חומת העזרה כדי שלא יכנסו גויים לפנים מהסורג לבית המקדש, וכשנכנסו היוונים לבית המקדש רצו לבטל את ההבדל בין יהודים לגוים ופרצו י"ג פרצות בסורג זה, וכשגברו בית חשמונאי חזרו וגדרו את פרצות הסורג אך השאירו בו **י"ג פתחים**, ותיקנו חכמים כנגדן **י"ג השתחוויות** שכל העובר כנגד פתחים אלו צריך להשתחוות, כנ"ש **בפירוש המשניות לרמב"ם** (שם), כאשר אדם נגיע לאחת מאותן פרצות, משתחווה לה', ומודה על אבדון וכריתת מלכות יון.

ניסים ונפלאות מעל הטבע

כתב **הצדיק מרעננה** זיע"א חג חנוכה מלמדנו שע"י מסירות נפש בלימוד וקיום התורה הקדושה אדם יכול למשוך על עצמו **ניסים ונפלאות מעל הטבע**, אור התורה נקרא בשם כ"ד קישוטי "כלה" שהם כ"ד ספרים שבתנ"ך, והשכינה הקדושה ג"כ נקראת בשיר השירים **"כלה"**, ללמדנו שאדם צריך מסירות נפש לתורה עד ל"כלות" הנפש באהבה לה', וסגולה לאדם שנמצא בסכנה גדולה מאויבים ושונאים, שלא להיות נבהל ומתייאש, אלא ישים מבטחו בה' בתפילה ובתקווה עד "כלות" הנפש, ובזה שנאמין מצפה ומייחל לישועת ה' להצלתו, מעורר רחמים רבים ורואה מיד ניסים ונפלאות מעל הטבע, **א'**. ע"י הביטחון והציפיה עד "כלות" הנפש פועל ישועות שהשכינה הקדושה הנקראת "כלה" מלשון "כלות" הנפש יוצאת להגנתו. **ב'**. "כלה" שהשכינה עושה "כליה" ואבדון, באויביו ושונאיו ובכל מבקשי רעתו.

ל'הדליק נ'ר ח'נוכה ר"ת נח"ל

כתב **האריז"ל** ברכת **ל**'הדליק **נ**'ר **ח**'נוכה ר"ת שם הקדוש **נח"ל**, היוצא מר"ת פסוק "**נ**'וצר **ח**'סד **ל**'אלפים", של **"י"ג מידות הרחמים"**, והוא נקרא **נח"ל עליון** שבעולם העליון "בינה", וכן שם הקדוש **נח"ל** יוצא גם מר"ת של פסוק "**נ**פשנו **ח**כתה **ל**ה'", והוא **נח"ל תחתון** שבעולם למטה הנקרא "מלכות".

פועל ישועות בקרב הארץ

מבאר **ה'אוהב ישראל'** שע"י **האתערותא דלתתא** הוא **נח"ל תחתון** דהיינו כשאדם לא מתייאש ומחכה ומצפה בכל לבו לישועת ה' עד "כלות" הנפש, שזה נרמז בפסוק : **נ**'פשנו **ח**'כתה **ל**'ה', הרי שהוא פועל ישועות בקרב הארץ, שע"ז נעשה **אתערותא דלעילא** מהשם הקדוש **נח"ל עליון**, היוצא מר"ת: **נ**'וצר **ח**'סד **ל**'אלפים **"י"ג מידות הרחמים"**, ורואה ניסים ונפלאות מעל הטבע, ולכן **נוצ"ר רצו"ן** אותיות שזמן הדלקת נרות חנוכה הוא עת רצון גדול מאוד למעלה להוריד שפע רב מ**נח"ל עליון** ב"בינה" **לנח"ל תחתון** ב"מלכות", להשפיע לכל העולמות כולם שפע טובה וברכה בבני חיי ומזוני רוויחי.

פני המנורה המרכבה העליונה

הדלקת נרות חנוכה זכר לנס שנעשה עם פח השמן הטהור בהדלקת המנורה בבית המקדש, ובהדלקת המנורה נאמר **'בהעלותך את הנרות אל מול פני המנורה יאירו שבעת הנרות'**, יש לדקדק לכאורה היה לו לומר **"בהדליקך"** ולא **"בהעלותך"**, מבאר **רבי יצחק הכהן הוברמן** זצ"ל נאמר **"בהעלותך"** מלשון **"מעלה"**, ולא רק בלשון הדלקה בעלמא, שאם הדלקת המנורה תהיה חשובה בעיניך כ"מעלה גדולה ונשגבה", ואז מבטיחך ה' **"אל מול פני"**, כלומר, שהנה האותיות הקדמות בתיבת **"מ'נ'ר'ה"** הם אותיות **"ל'מ'ק'ד"** ואותיות אלו הם סוף השם של האבות הקדושים אברה**'ם** יצח**'ק** ישרא**'ל** דו**'ד**, שהם ד' רגלי המרכבה העליונה, **"יאירו שבעת הנרות"**, **בזכות הדלקת המנורה** יושפע שפע רב **ואור עליון מהמרכבה העליונה**, כך הדלקת נרות חנוכה היא "מעלה גדולה ונשגבה" שמורידה שפע רב של ברכה והצלחה רפואה וישועה מהמרכבה העליונה.

אורות הכשרות

שחקים, ודי אם נזכיר מה שכתב עליו הגאון בעל הנודע ביהודה: 'ושימי דא לדא נקשן, כשאני מזכיר את הגאון רבי דוד בכר'. ומלבד גדלותו בתורה, נודע גם כעשיר מופלג ובעל נכסים רבים אשר ירש מאבותיו. והנה כשהגיע בנו לפרקו, ובהתקרב יום הנישואין, תכונה רבה נִכְּרָה בעיר, ומזמנים רבים ונכבדים נקראו להשתתף בשמחת בנו של המרא דאתרא ברוב פאר והדר. וכה סיפרו תלמידיו על אודות חתונה זו: מבעוד מועד, זימן הרב אליו בעל עגלה, כדי להסדיר עמו את ההסעה לחתונה. ולשאלת הרב, מהו זמן הנסיעה הדרוש, שכן לא רצה לבטל אפילו רגע אחד מיותר מלימוד התורה. השיבו העגלון, שעה ומחצה. אם כן, אבקשך להופיע בבית מדרשי בשעה 6 בערב בדיוק. ואכן בדיוק בשעה היעודה, הופיע העגלון בבית המדרש, והפסיק את הרב מתלמודו. נכנס הרב לעגלה כשהוא מלווה בשני תלמידיו, והחל המסע... והנה כחלוף הזמן המשוער, ואורות העיר טרם נראו באופק, פנה הרב לעבר העגלון בתמיה, הלא כבר חלפו יותר בשעה ומחצה ומדוע טרם הגענו ליעדנו. כבודו צודק, השיבו העגלון, אך מה אעשה ומפאת עייפותי לא הצלפתי דיו בסוסים, וכך יתארך הזמן בעוד כחצי שעה. הקפיד הרב מעט, שכן טורח ציבור היה ערך חשוב מאוד בעיניו, והפטיר לעברו איזו פגיעה קלה כעין 'בטלן'. העגלון אשר רגיל במצבים כאלו לשמוע קיתונות של צעקות, אפילו לא שם לב לשמע מילת 'הגנאי' שהוטחה זה עתה לעברו. והנה סוף סוף הגיעו לשערי אולם השמחה, שילם הרב את שכרו של העגלון, ונפרד ממנו לשלום. אולם מיד בתום עריכת החופה, הזעיק הרב את שני תלמידיו, היכן העגלון? זעק לעברם. כבוד הרב, העגלון הלך לדרכו, ועם תום הסעודה נזמין לכבודו עגלה אחרת. אך הרב עמד על דעתו, וביקש נחרצות לארגן לאלתר עגלה כדי לחפש אחר העגלון. וכך במקום להשתתף יחד עם אורחיו הרבים בשמחת בנו, מצא הרב את עצמו רודף אחר העגלון. לאחר שעות רבות ומייגעות לתוך הלילה, נמצא העגלון המבוקש. התרפס הרב לעברו, אנא סלח לי על הפגיעה שפגעתי בך. התאמץ העגלון לזכור במה דברים אמורים, ולאחר שהתעשת השיב בקשיחות, איני מוחל ואיני סולח לא בעולם הזה ולא בעולם הבא! הבין הרב בחכמתו שכנראה העגלון מבקש למצל עובדה זו כדי לקבל לידיו מעט מזומנים, ופתח בסכום נכבד של אלפי זהובים, אולם העגלון המשיך בסירובו המוחלט. וכך תפח הסכום עוד ועוד, עד שהגיע... לכדי מחצית מכל נכסיו של הרב. אך ללא הועיל, העגלון מסרב להתפייס. וכבר היה מוכן הרב ליתן לו את כל ממתו וכל נכסיו הרבים, אך גם הצעה זו נתקלה בלב אטום. זעקת שבר בקעה מגרונו של הרב, מה עלי לעשות כדי שתמחל לי... הביט העגלון בעיני הרב, ואמר לו: אם חפץ אתה שאמחול לך בלב שלם, עליך להתחייב בכתב ידך, שהנך מוסר לי מחצית מכל זכויותיך בעולם הבא!!! שלף הרב מכיסו פיסת נייר, ובלא היסוס החל כותב לו שטר כדת וכדין, בו הוא מקנה לו מחצית מכל זכויותיו בחיי העולם הבא. לאחר סקס החתימה, בו חתמו גם שני התלמידים הנדהמים כעדים, קיבל העגלון את השטר המבוקש, והפטיר: עכשיו אני מוחל לך בלב שלם ובנפש חפיצה. לאחר שהתפייסו ונפרדו לשלום, פצח הרב בשירה וריקוד נלהב יחד עם תלמידיו. וכשהביעו התלמידים פליאה, על אודות שמחה זו מהי עושה, הרי כבודו הפסיד זה עתה מחצית מכל חיי העולם הבא. חייך הרב לשמע פליאה זו, והשיב, לא כי אלא זה עתה זכיתי במחצית חלקי בעולם הבא, שכן לפני רגעים ספורים לא היה בידי כלום מכל חיי העולם הבא שהרי הלבנתי את פני העגלון ברבים... ומי הוא זה אשר יזכה בין רגע במחצית חלקו האבוד בחיי העולם הבא ולא יפצח פיו בשירה וריקוד! עד כאן תוכן דברי המעשה המבהיל, כפי שסופר ע"י תלמידיו, למען ידעו הכל מהי משמעות ההלכה הברורה 'כל המלבין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא' כפשוטו ממש. והדברים נוראים, ומדברים הם בעד עצמם.

ושמעתי על ת"ח גדול שנכנס לחזו"א, ושטח בפניו דילמה שעמדה בפניו עת אשר ישב בדרשת השבת של מגיד ירושלמי מפורסם. והנה הכל ידעו כי דרשן זה מאריך בדרשתו עד אחרי השקיעה, ולכן הקפידו להתפלל מנחה לפני הדרשה. אך הוא עצמו לא ידע על כך, ובהתקרב שעת המנחה הסתפק האם עליו לקום באמצע הדרשה ובכך אפשר שיפגע חלילה בדרשן. ולבסוף החליט לקום, כדי שלא להפסיד את התפילה. ועתה מבקש הוא לדעת, האם נכון עשה. תמה החזו"א על השאלה המוזרה, והכריע 'וכי יש לך ספק שתפילת מנחה אינה דוחה הלבנת פנים ברבים'!

ואחר הדברים האלה, מי האיש אשר בעבור זעם של רגע, יסכים לאבד את כל זכויותיו וכל עמלו עלי אדמות. ואכן בהזדמנויות שונות, עת דרשתי ברבים על אודות עומק הדין במצוות שבין אדם לחבירו, ראה ראיתי שסיפור זה פעל בקרב לב השומעים יותר ממאמרים רבים ותוכחות מוסר. בבחינת מה שאמרו בגמ' בבא קמא: 'טובה מרדות אחת בליבו של האדם יותר מאלף מלקויות'. ישמע חכם ויוסף לקח.

הברכת שבת שלום ומבורך

הרב יהודה דרעי

הרב הראשי וראב"ד באר-שבע

אורות ההלכה

תשובות הלכתיות משולחנו של מורנו המרא דאתרא
הגאון הגדול רבי יהודה דרעי שליט"א

הלכות חנוכה
הדלקה בערב שבת ובמוצאי שבת ופרטי דינים שונים

ההדלקה בערב שבת ובמוצאי שבת

ש - ערב שבת של חנוכה, האם יש להקדים נר חנוכה קודם הדלקת נרות של שבת, או להיפך?

ת - בערב שבת יש להקדים הדלקת נרות חנוכה, ומיד אחר כך תדליק האישה נרות שבת. וכן ראוי לנהוג על פי הסוד. ואין האישה צריכה להמתין עש שישלים הבעל את הדלקת כל הנרות, אלא מיד אחר הדלקת הנר הראשון, יכולה להדליק נרות שבת.

ש - האם צריך להקפיד שידלקו הנרות לפחות חצי שעה אחר צאת הכוכבים, גם בערב שבת?

ת - בהדלקת נרות חנוכה של ערב שבת, יש להקפיד להוסיף שמן שיספיקו לדלוק חצי שעה אחר צאת הכוכבים.

ש - במוצאי שבת של חנוכה, האם יש להקדים נר חנוכה קודם הבדלה, או להיפך?

ת - במוצאי שבת יבדיל תחילה על הכוס ורק אח"כ ידליק נרות חנוכה, אך בבית הכנסת כבר פשט המנהג להקדים הדלקת נרות חנוכה לפני ההבדלה.

הדלקה בבית הכנסת ובמקומות ציבוריים

ש - נר חנוכה שמדליקים בבית הכנסת, האם ידליקו לפני תפילת ערבית או אחריה?

ת - נרות חנוכה שמדליקים בבית הכנסת, ידליקו בין תפילת מנחה לערבית. ואין צריך להמתין עד צאת הכוכבים או עד שיתפללו ערבית, מפני שעיקר הדלקתם הוא משום פרסומי ניסא, ויש לחוש שמא אחר תפילת ערבית ימהרו הקהל להדליק בביתם.

ש - האם מברכים על ההדלקה של בית הכנסת?

ת - מברכים על ההדלקה של בית הכנסת, ובלבד שיש עשרה בשעת ההדלקה. ואפשר לצרף למנין זה, גם נשים.

ש - האם יש להדליק נר חנוכה בבית הכנסת גם בתפילת שחרית?

ת - נוהגים להדליק נרות חנוכה בבית הכנסת גם בתפילת שחרית, אך אין מברכים על הדלקה זו.

ש - המדליק נר חנוכה בברכה בבית הכנסת, האם רשאי להדליק בברכה גם בביתו?

ת - אין יוצאים ידי חובה בהדלקת הנרות שבבית הכנסת, ולכן אפילו החזן שהדליק בברכות בבית הכנסת, יחזור וידליק בביתו בברכות. במה דברים אמורים כשהיו דרים עמו אחרים, אך אם הוא דר לבדו, יברך רק ברכת "להדליק נר חנוכה" ולא יברך שאר הברכות, כיוון שכבר ברכם בבית הכנסת בעצמו.

ש - אבל (תוך שלושים יום לקרוביו או שנים עשר חודש לאביו ואמו), האם רשאי להדליק נר חנוכה בבית הכנסת ולברך ברכת "שהחיינו"?

ת - טוב שאבל לא ידליק הנרות בבית הכנסת בלילה הראשון, כדי שלא יברך שהחיינו ברבים. אך בביתו, ידליק ויברך שהחיינו.

ש - מהו מקום הדלקת נר חנוכה בבית הכנסת?

ת - נוהגים להניח את הנרות בבית הכנסת, בפינת הכותל הדרומי אשר לצד ימין של ההיכל, זכר למנורה שהייתה בדרום.

ש - האם צריך להדליק נר חנוכה, במקום שמתקבצים בו אנשים כגון באולם חתונות או בר מצווה ושאר כינוסים?

ת - מקום שמתקבצים בו אנשים, כגון באולם חתונות או בר מצווה או שאר מסיבות, טוב שידליקו נרות חנוכה לפרסומי ניסא, אך נראה שאין לברך על הדלקה זו. ואם מתפללים שם מנחה או ערבים, ידליקו בברכה כדין בית הכנסת המבואר לעיל.

דיני על הניסים

ש - שכח ולא אמר "על הניסים" בתפילה, או בברכת המזון, מה דינו?

ת - בכל שמונת ימי החנוכה בתפילה ובברכת המזון אומרים "על הניסים". שכח ולא אמר בשמונה עשרה, אם נזכר לפני שהזכיר שם ה' של ברכת "הטוב שמך לך נאה להודות" - יחזור ויאמר "על הניסים", ואם כבר הזכיר שם ה', יסיים התפילה כדרכו ואינו חוזר. ובברכת המזון, אם נזכר שהזכיר שם ה' של ברכת "על הארץ ועל המזון" - יחזור ויאמר "על הניסים", ואם כבר הזכיר שם ה' אינו חוזר, אלא יזכיר באמצע הרחמן: "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים ונפלאות וכו' בימי מתתיהו בן יוחנן...".

דיני אבל בחנוכה

ש - מי שמת לו קרוב אשר חייב להתאבל עליו, כיצד ינהג בימי החנוכה?

ת - כל דיני ומנהגי האבלות נוהגים גם בימי החנוכה, כולל אנינות, קריעה ודיני השבעה.

ש - האם אבל חייב בהדלקת נרות חנוכה?

ת - האבל חייב בהדלקת נרות חנוכה וברכותיה, כולל ברכת "שהחיינו".

ש - האם אונן (אשר טרם קבר את מתו), חייב בהדלקת נרות חנוכה?

ת - אונן פטור מכל המצוות, ובכללם הדלקת נר חנוכה. לפיכך ידליק בביתו אחד משאר בני הבית בברכות. ואם אין איש עמו בבית, ידליק בלא ברכות.

ש - האם יש להפסיק אמירת קדיש בימי חנוכה?

ת - האומר קדיש על קרובו שלושים יום, וכן יתום האומר קדיש על אביו ואמו שנים עשר חודש, אינו מפסיק באמירת קדיש גם בימי חנוכה.

ש - האם אומרים "צידוק הדין" בימי חנוכה?

ת - יש אומרים "צידוק הדין" גם בימי החנוכה, וכן נראה דעת השו"ע. אך לדעת הרמ"א, אין לאומרו בחנוכה.

ש - האם צריך להקדים או לאחר אזכרה של יום השבוע - השלושים - והשנה, אשר חל בימי חנוכה?

ת - יש לקיים את ימי האזכרה הללו במועדם, גם בימי החנוכה. אך רצוי להקדים העלייה לקבר שנוהגים ביום פקודת השלושים והשנה, לפני חנוכה. והעלייה לקבר של יום השבעה, יש לדחותה לאחר ימי החנוכה.

ש - האם מותר לנחם אבלים בימי החנוכה?

ת - מצווה גדולה לנחם אבלים, גם בימי החנוכה.

בס"ד

הלל והודאה

הרבנות והמועצה הדתית באר שבע
לשכת רב העיר

הננו שמחים להביא לידיעת הציבור הרחב את תכנית האירועים
של כנסי תורה ושמחות הדלקת נרות החנוכה
המתקיימים בעירנו במהלך ימי חג החנוכה הבעל"ט, בהשתתפות כב' המרא דאתרא

מורנו ורבנו הגאון הגדול רבי **יהודה דרעי** שליט"א

הרב הראשי וראש אבות בתי הדין באר שבע

יום ראשון כד' כסלו תשע"ט (02.12.18) הדלקת נר א' דחנוכה

18:00 - מסיבת חנוכה **"למתחזקים בחברותא - לב לאחים"**
ביה"כ **"ברכת ניסים"** רח' הערים התאומות 26, רמות

19:00 - הדלקת נר חנוכה **"במרכז הרפואי האוניברסיטאי סורוקה"**,
באטריום לובי בניין אשפוז דרומי בסמוך לפסנתר.

20:30 - מסיבת חנוכה - **"איחוד הצלה"**

יום שני כה' כסלו תשע"ט (03.12.18) הדלקת נר ב' דחנוכה

17:45 - קביעת מזוזה ל**"בית נגבה"** החדש להפעלת מועדוניות לילדים ונוער בסיכון
בבניין החדש מול המועצה הדתית.

יום שלישי כו' כסלו תשע"ט (04.12.18) הדלקת נר ג' דחנוכה

16:30 - הדלקה מרכזית **"בכותל המערבי"** שריד בית מקדשינו, עיה"ק ירושלים תובב"א.

יום רביעי כז' כסלו תשע"ט (05.12.18) הדלקת נר ד' דחנוכה

18:30 - מסיבת חנוכה והדלקת נר בביה"כ **"זוהר הרקיע וזכור לאברהם"**
רח' רנה קסן 64 רמות .

20:00 - הדלקת נר חנוכה ארגון **"צוות"** באר שבע גימלאי צה"ל,
"אולמי תבל" בית החייל.

20:45 - מסיבת חנוכה **"למשפחות לב לאחים"**
באולם ביה"כ **"משכן שמעון"** רח' הרב פראנק 10 בקריה החרדית.

21:15 - מסיבת חנוכה **"במדרשה לנוער בוגר לב לאחים"** רח' חשין 11 שכונה ו' החדשה,

21:30 - מסיבת חנוכה לנשים **"במתנ"ס החרדי"** רח' אבוחצירא 3 הקריה החרדית.

יום חמישי כח' כסלו תשע"ט (06.12.18) הדלקת נר ה' דחנוכה

17:30 - הדלקת נר חנוכה **"במרכז לבריאות הנפש"** ביה"ח פסיכיאטרי.

18:30 - הדלקת נר חנוכה **"במרכז המסחרי"** רח' שומרון נאות לון .

19:00 - **חנוכת בית מדרש ובית הוראה של הרב דוד גבריאלי**, רח' עמוס ירקוני 3.

20:30 - פתיחת המדרשה החדשה **"נר אהרון"** לצעירים לב לאחים
במלאת שנה לפטירתו של מרן ראש הישיבה הגריא"ל שטיינמן זצוק"ל
רח' דב יוסף 2/6 שכונה יא'.

מוצאי שבת קודש פר' מקץ ל' כסלו תשע"ט (08.12.18) הדלקת נר ז' דחנוכה

19:45 - מסיבת חנוכה **"לחיילים וסטודנטים לב לאחים"**,
ביה"כ **"מנחת יהודה"** רח' ניב דוד 1 שכונת נוה זאב.

20:30 - הדלקת נר חנוכה **חב"ד, בהיכל התרבות** באר שבע.

22:00 - מסיבת חנוכה **"לנוער בוגר והוריהם לב לאחים"**
בבית המדרש **"עדות ביהוסף"** רח' בצלאל 20 שכונה ב'.

יום ראשון א' טבת תשע"ט (09.12.18) הדלקת נר ח' דחנוכה

18:30 - הדלקת נר חנוכה **"במנוף"** מרכז מסחרי נווה זאב.

יום שני ב' טבת תשע"ט (10.12.18) "וואת חנוכה"

20:00 - **הילולה של רבי דוד בן ברוך הכהן אזוג זצוק"ל**
באולמי הינומה רח' מקס נורדאו 1, באר שבע

לכל תושבי באר שבע
תג אורים שמח
לשכת רב העיר
במידה ולא רשמנו מקומות עמכם הסליחה

הרבנות והמועצה הדתית
באר שבע

הודעה לציבור

הרינו מודיעים
כי עקב "חג החנוכה"
ביום שלישי
כו' כסלו תשע"ט (4.12.18)
לא תתקיים קבלת קהל
אחר הצהרים
במשרדי המועצה הדתית.

בברכת תג אורים שמח
יהושע (שוקי) דמרי
ממונה המועצה הדתית